

## Jaunie ES AML noteikumi: Ieteikumi grāmatvedības praktiķiem

*Grāmatveži, revidenti un nodokļu konsultanti spēlē būtisku lomu Eiropas pilsoņu aizsardzībā pret naudas atmazgāšanu un terorisma finansēšanu.*

*Šajā dokumentā ir izklāstītas konkrētas darbības, ko grāmatvedības prakses, nacionālās grāmatvežu, revidentu un konsultantu institūcijas var veikt, lai sagatavotos jaunā ES regulējuma par naudas atmazgāšanas novēršanu un terorisma finansēšanas apkarošanu (AML/CFT) stāšanās spēkā 2027. gadā.*

### Pamats

2024. gada maijā ES pieņēma visaptverošu AML/CFT reformu paketi. Jaunais regulējums paredz stingrākas prasības visām “pakļautajām personām”, tostarp grāmatvežiem, revidentiem un nodokļu konsultantiem. Tas būtiski ietekmēs ikdienas darbību un atbilstības pienākumus tādās jomās kā klientu izpēti (CDD), patiesā labuma guvēju pārredzamība, mērķsankcijas, aizdomīgu darbību ziņošana un dokumentu glabāšana.

### Kas ir iekļauts ES AML pakotnē?

AML pakotne sastāv no šādiem galvenajiem normatīvajiem aktiem:

- AML regula, AMLA (Regula (ES) 2024/1624 par finanšu sistēmas izmantošanas novēršanu naudas atmazgāšanai vai terorisma finansēšanai)
- 6. AML direktīva, AMLD6 (Direktīva (ES) 2024/1640 par mehānismiem, ko dalībvalstīm jāievieš, lai novērstu finanšu sistēmas izmantošanu naudas atmazgāšanai vai terorisma finansēšanai)
- AMLA regula (Regula (ES) 2024/1620, ar kuru izveido iestādi naudas atmazgāšanas novēršanai un terorisma finansēšanas apkarošanai)

### Kas ir pakļautās personas?

- Pakļautajām personām saskaņā ar ES AML/CFT normatīvajiem aktiem ir jāievieš politikas, kontroles un procedūras, kas paredzētas, lai novērtētu un mazinātu naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas (AML/CFT) riskus. Tām jāņem vērā arī riska faktori, kas saistīti, piemēram, ar klientiem, produktiem, pakalpojumiem, darījumiem un ģeogrāfiskajiem apgabaliem.

- Pakļautās personas iedala divās grupās: Finanšu sektora subjekti, piemēram, bankas un apdrošinātāji; un ne-finanšu sektora subjekti, piemēram, revidenti, ārējie grāmatveži un nodokļu konsultanti, notāri, juristi un citi juridiskie speciālisti, trasta pakalpojumu sniedzēji, nekustamā īpašuma aģenti un azartspēļu pakalpojumu sniedzēji.
- Pakļautajām personām jāsāk gatavoties jau tagad, lai nodrošinātu, ka to AML/CFT sistēmas būs pilnībā atbilstošas jaunajām prasībām. Tas nozīmē iekšējo politiku, procedūru un kontroles mehānismu atjaunināšanu, klientu izpēti (CDD) pastiprināšanu, kā arī uzraudzības un ziņošanas mehānismu uzlabošanu atbilstoši paplašinātajiem pienākumiem.

### **Kā grāmatveži var sagatavoties?**

Sāciet gatavošanos savlaicīgi: AMLA uzliek ievērojamus pienākumus, kurus nav iespējams ieviest īsā laikā. Tas īpaši svarīgi mazajiem uzņēmumiem, kuriem būs rūpīgi jāpārskata AML atbilstība attiecībā uz visiem jaunajiem un esošajiem klientiem.

- ✓ Kartējiet atbilstības trūkumus: Sāciet ar to, ka identificējiet visus neatbilstības aspektus attiecībā uz jaunajām AML/CFT prasībām un sāciet pielāgot esošās politikas un procedūras atjauninātajiem standartiem. Tām jābūt dokumentētām, mērķtiecīgām un regulāri pārskatītām. Profesionālās grāmatvedības organizācijas būs nozīmīgas, īpaši mazo prakses dalībnieku atbalstam (skat. sadaļu "Ieteikumi profesionālajām grāmatvedības organizācijām").
- ✓ Modernizējiet pārvaldības modeli: AML pakotne nosaka lielāku pienākumu uzlikšanu augstākajai vadībai, tostarp prasības iecelt AML atbilstības vadītāju, obligāta atbilstības amatpersona un neatkarīga audita funkcija. Šīs izmaiņas būtiski ietekmēs pārvaldības struktūru un mainīs atbildības sadalījumu mūsu nozarē.
- ✓ Stipriniet atbilstības kultūru: Jaunie ES AML/CFT noteikumi nosaka augstāku atbilstības standartu, tādēļ ir svarīgi ieguldīt sabiedrības atbilstības sistēmā. Spēcīgai atbilstības kultūrai nevajadzētu būt tikai formālai – tai jābalstās uz profesionālu spriedumu, proaktīvu naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas risku identificēšanu un novērtēšanu. Tas var būt īpaši izaicinoši mazajiem uzņēmumiem, kuriem būs jāievieš jauni procesi un tehnoloģiski risinājumi.
- ✓ Pārskatiet pamatprocesus: Klientu izpēti (CDD) nav tikai datu savākšana — jāizvērtē un jāstiprina arī pamatprocesi, piemēram, patieso labuma guvēju identificēšana saskaņā ar jaunajām prasībām. Strukturēti un skaidri procesi ir būtiski un palīdzēs samazināt administratīvo slogu.
- ✓ Pievērsiet uzmanību detaļām: AMLA ir ļoti detalizēta, un pat šķietami nelielas izmaiņas var radīt būtisku ietekmi. Piemēram, patiesā labuma guvēja (PLG) sliekšnis šobrīd ir "vairāk nekā 25%" (skat. 4. AML direktīvas 3. pantu). AMLA precizē PLG definīciju, pazeminot sliekšni līdz "25% vai vairāk". Tas var prasīt

papildu izmaiņas jūsu klientu portfeli. Precīza juridisko personu kategorizēšana jūsu portfeli atvieglos šo procesu.

Turklāt Eiropas Komisija var samazināt patiesā labuma guvuma sliekšni līdz 15% vai vēl zemāk — attiecībā uz juridiskām personām, kas tiek uzskatītas par augsta riska subjektiem naudas atmazgāšanas vai terorisma finansēšanas jomā (skat. AML Regulas 52. panta 2. punktu). Proaktīva juridisko personu un to PLG identificēšana un kategorizēšana jau tagad palīdzēs nākotnē nodrošināt atbilstību mainīgajām prasībām.

- ✓ **Prioritāte — datu drošība:** Jaunie noteikumi uzliek ievērojamus pienākumus attiecībā uz klientu datu apkopošanu. Ir svarīgi ieviest uzticamus datu aizsardzības pasākumus, lai novērstu iespējamus pārkāpumus un nodrošinātu visu apkopoto datu drošību.
  - Novērtējiet riskus, kas saistīti ar ārējo datu sniedzēju izmantošanu — piemēram, datu noplūdes vai neprecizitātes. Par datiem gala atbildība vienmēr ir pakļautajai personai. Praktiķiem jānodrošina, ka ārējo sniedzēju sniegtā informācija atbilst CDD prasībām — tas nozīmē datu avotu, uzticamības, pārbaudes procesu, atjaunināšanas biežuma un drošības pasākumu skaidru izpratni.
  - Jānodrošina atbilstošas atļaujas drošai datu apmaiņai tīklos. Tas var prasīt ievērojamu laiku un resursus.
- ✓ **Pārsniedziet tikai dokumentu vākšanu:** Dokumentu apkopošana pati par sevi nav pietiekama klienta izpratnei. Saraksti un veidlapas palīdz struktūrēt darbu, taču tās jāaizpilda, balstoties uz patiesu izpratni par informāciju. Vienkārša “atzīmēšana rūtiņā”, lai pierādītu dokumentu esamību, nav pielīdzināma pienācīgai atbilstībai.
- ✓ **Nodrošiniet konsekventu pieeju visā uzņēmumā un uzņēmumu tīklā,** izstrādājot un ieviešot nepieciešamās procedūras un procesus.
- ✓ **Novērtējiet, vai jūsu uzņēmuma struktūra ietilpst AMLA noteikumos par grupas līmeņa prasībām** (skat. 16. pantu). Līdz 2026. gada 10. jūlijam AMLA izstrādās Regulatīvos tehniskos standartus, kas noteiks minimālās prasības grupas politiku, procedūru un kontroles ietvaros. Šie standarti arī precizēs, kādos apstākļos grupas līmeņa prasības attiecas uz struktūrām ar kopīgu īpašumtiesību, vadību vai atbilstības kontroli, tostarp tīkliem un partnerībām.
- ✓ **Izglītojiet un informējiet savus klientus:** Sāciet jau tagad iepazīstināt klientus ar jaunajām AML prasībām. Informējot viņus par gaidāmajām izmaiņām un to ietekmi, jūs veicināsiet atbilstību un uzturēsiet kvalitatīvus pakalpojumus.
- ✓ **Izmantojiet jaunās ES AML iestādes (AMLA) vadlīnijas:** AMLA sniegs standartus un vadlīnijas 2026. - 2027. gada laikā. Izmantojiet šos resursus, lai identificētu papildu elementus, kas nepieciešami visaptverošas AML atbilstības sistēmas izveidei.
- ✓ **Nodrošiniet atgriezenisko saiti no prakses AMLA:** AMLA būs atbildīga par standartu noteikšanu un vadlīniju izstrādi. Praktiķi var sniegt ieteikumus, lai nodrošinātu, ka izstrādātie standarti ir saprotami, efektīvi un viegli pielietojami profesijā. Ieteicama sadarbība ar profesionālajām organizācijām, lai uzzinātu, kādu ieguldījumu tās var sniegt AMLA vadlīnijās.

- ✓ Sadarbojieties ar profesionālajām organizācijām: iesaistieties savā profesionālajā organizācijā un tīklā, lai saņemtu atbalstu šajās izmaiņās. Sadarbība un kopīgi resursi būs būtiski, lai efektīvi izpildītu jaunus AML pienākumus. Mazie uzņēmumi (SMP) saskarsies ar būtiskiem izaicinājumiem un tiem būs nepieciešams mērķtiecīgs atbalsts no vietējām profesionālajām institūcijām.

### **Ieteikumi profesionālajām grāmatvedības organizācijām**

- ☑ Sniedziet atbalstu atbilstības trūkumu apzināšanā: Vietējās institūcijas ir vispiemērotākās, lai palīdzētu praktiķiem, īpaši mazajiem uzņēmumiem (SMP), identificēt atbilstības trūkumus. Pašlaik dažādās jurisdikcijās ir būtiskas atšķirības tajā, kā tiek ieviesti un piemēroti AML noteikumi, kā arī to saskaņotībā ar jaunajiem noteikumiem.
- ☑ Nodrošiniet mācību materiālus un resursus: Profesionālās organizācijas var spēlēt galveno lomu apmācību un rīku nodrošināšanā. Tas ietver tehnisko vadlīniju, politiku paraugu, īpašu tīmekļa lapu izveidi, lai palīdzētu praktiķiem orientēties pienākumos. SMP jo īpaši noderēs praktiski “kā rīkoties” dokumenti. Ja šādi resursi jau ir pieejami, tie būs jāpārskata un jāatjaunina saskaņā ar jaunajiem noteikumiem.
- ☑ Proaktīvi atbalstiet SMP: Šī AML pakotne ir bezprecedenta apjoma un detalizācijas. Profesionālajām grāmatvedības institūcijām jāuzņemas aktīva loma, atbalstot SMP, kam varētu nebūt pietiekamu resursu, lai ieviestu nepieciešamos atbilstības procesus.
- ☑ Veiciniet domāšanas maiņu SMP vidē: Profesionālajām organizācijām jāuzsver izpratnes nozīme par AML noteikumu būtību — jānodrošina, ka SMP ne tikai izpilda prasības, bet arī integrē šo noteikumu pamatprincipus ikdienas darbībā. Šāds kultūras pavērsiens palīdzēs padarīt atbilstību par neatņemamu profesionālās ētikas sastāvdaļu, nevis vienkāršu formālu prasību izpildi.
- ☑ Gatavojieties jaunām uzraudzības iestādēm katrā valstī: Profesionālās institūcijas, iespējams, arī pašas nonāks uzraudzības un kontroles redzeslokā. Tām būs jāatjaunina sava pārvaldības struktūra, sagatavojoties šīm pārmaiņām un sadarbojoties ar valsts pārvaldi, attiecīgo ministriju un/vai izpildinstitūciju.

ATTEIKUMS: Accountancy Europe pieliek visas pūles, lai nodrošinātu šajā publikācijā sniegtās informācijas precizitāti, taču nevar garantēt tās pilnīgu pareizību un neuzņemas nekādu atbildību par iespējamu neprecizitāti. Mēs aicinām brīvi izplatīt šo publikāciju, ja kā avots tiek minēta mūsu organizācija un ir norādīta saite uz oriģinālo saturu. Ja vēlaties šo materiālu reproducēt vai tulkot, lūdzu, sazinieties ar [info@accountancyeurope.eu](mailto:info@accountancyeurope.eu).